

ATAD

Makale Türü: Araştırma makalesi

Article Type: Research article

Geliř Tarihi: 15.11.2023

Submitted: 15.11.2023

Kabul Tarihi: 27.12.2023

Accepted: 27.12.2023

<https://doi.org/10.56448/atadergi.1391371>

Vedat MERAL¹

OSMANLI SARAYINDA BİR BÂBÜRLÜ ASİLZADESİ: ŞEHZADE BAYSUNGUR

Öz: Bu çalışmada Bâbüir imparatoru Ekber Şah'ın torunlarından Şehzade Baysungur'un hayatı, diğer mirzalar ile beraber Hindistan'da kalkıştığı isyanın ardından başarısız olması sonucu 1632'de Osmanlı Devleti'ne iltica etmesi, burada Padişah IV. Murad tarafından karşılanması ve Osmanlı sarayında geçen zamanı incelenmiştir. Öte taraftan Bâbürlülerin, Timuroğullarının torunları olması hasebiyle de Şehzade Baysungur'un ilticası ve burada kaldığı süre boyunca IV. Murad ile olan münasebeti ve birbirlerine karşı tutumları üzerinden bu iki Türk hanedanı arasındaki ikili ilişkilerin tarihsel serüvenine farklı bir perspektifle yaklaşılmaya çalışılmıştır. Zira Timuroğulları (Bâbürlüler) ve Osmanlıların 1402'de yapılan Ankara Savaşı'ndan beri devam edegelen üstünlük gayesi, Baysungur'un Osmanlı sarayına gelişi ve buradaki hal ve hareketleri ile bir kez daha ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla çalışmamızın bu bağlamda ele alınmış olması ile daha sonra benzer konularda yapılacak olan bilimsel araştırmalara katkı sağlanması umulmaktadır.

¹ Doktora Öğrencisi, Giresun Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, vedatmeral2928@gmail.com, ORCID <https://orcid.org/0000-0002-8949-163X>.

Anahtar Kelimeler: Şehzade Baysungur, Osmanlı-Bâbürlü İlişkileri, Hindistan, İran, İstanbul.

A Baburids Nobleman at The Ottoman Court: Prince Baysunghur

Abstract: In this study, the life of Shahzade Baysunghur, one of the grandsons of the Babur emperor Akbar Shah, his defection to the Ottoman Empire in 1632 as a result of the failure of his rebellion in India together with other mirzas, his reception by Sultan Murad IV and his time in the Ottoman palace are analysed. On the other hand, since the Baburids were the descendants of the Timurids, the historical adventure of the bilateral relations between these two Turkish dynasties has been approached from a different perspective through the defection of Shahzade Baysunghur and his relationship with Murad IV during his stay and their attitudes towards each other. The aim of supremacy between the Timurids (Baburids) and the Ottomans, which had been going on since the Battle of Ankara in 1402, was once again revealed with Baysunghur's arrival at the Ottoman court and his behaviour and actions here. Therefore, it is hoped that our study will contribute to the scientific researches to be carried out on similar issues in the future.

Keywords: Shahzade Baysunghur, Ottoman-Baburid Relations, India, Iranian, İstanbul.

Giriş

Osmanlı Devleti'nin Hindistan'da kurulan Müslüman devletler ile olan ilişkilerinin başlangıcı 15. yüzyıla dayanır. Bu bağlamda ilk adım Hindistan'ın Dekken bölgesinde hüküm süren İslam hanedanı Behmenî Sultanlığı'ndan (1347-1527) gelmiş ve Sultan III. Muhammed Şah (1463-1482), İstanbul'un fethinden dolayı Osmanlı Padişahı Fatih Sultan Mehmet'i tebrik için bir mektup göndermiştir.² Dolayısıyla Osmanlı (1299-1923) etkisi, Hindistan'a, özellikle Dekken'e ve alt kıtanın batı kıyasına Bâbürlülerden (1526-1858) önce gelmiştir.

---

² H. Hilal Şahin, "Osmanlı Devleti ile Hindistan Müslümanlarının Tarihî Bağı ve Hindistan Hilafet Hareketi", *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, XXIV, (Aralık 2019), s. 733-754; H. Hilal Şahin, "Osmanlı-Hint İlişkilerine Genel Bir Bakış (XV-XVIII. Yüzyıl)",

Diğer taraftan devletlerarası ilişkiler dışında Osmanlının maceraperestleri ve paralı askerleri Hindistan'da çoktu. Bunlar, uzman topçular ve silahşorlar olarak tanınırlardı ve genellikle topçu olarak istihdam edilirdiler. Bâbür Şah da (1526-1530) Delhi Sultanlığı'nın son temsilcileri olan Lûdîlerle Nisan 1526'da yaptığı Panipet Savaşı'ndan 10 yıl önce Osmanlı Devleti'nde yetişen yüksek ücretli ateşli silah uzmanlarını ordusunda istihdam etmeye başlamış ve bu savaşta İstanbul'dan getirttiği topçu ustaları Üstat Ali Kulu ve Mustafa Rûmî Han'ın büyük desteğini görmüştür. Savaşın kazanılmasından sonra ise bu ustalara büyük ihsanlarda bulunmuştur.³ Bu bakımdan tarihin bu iki çağdaş Türk devleti her ne kadar birbirine uzak ve farklı coğrafyalarda hüküm sürmüşlerse de Bâbür İmparatorluğu kurucusu Bâbür Şah'ın Osmanlı Türklerinden topçu ustalarını ordusunda istihdam etmesiyle başlayan gayri resmi ilişkiler 17. yüzyılın başlarına gelindiğinde hükümdarların karşılıklı mektuplaşmaları ile resmiyet kazanmıştır.⁴ Bu mektupların dışında her iki tarafın elçilik düzeyinde birbirlerine ziyaretlerde bulunması ikili ilişkilerin geliştirilmesine katkıda bulunmuş, hatta bu sayede bazı dönemlerde ortak düşmanlara karşı ittifak çabalarının da önü açılmıştır.

Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi, II/6, (Aralık 2015), s. 62-63-64; Salim Cöhce, "Türk İstiklal Mücadelesi ve Hindistan", *Tarihte Türk-Hint İlişkileri Sempozyumu: Ankara, 31 Ekim-1 Kasım 2002*, Ankara 2006, s. 129; Salim Cöhce, "Büyük Ortadoğu Projesi Bağlamında Hindistan ile Ortadoğu Arasındaki Tarihi Bağlar ve Güncel İlişkiler", *Akademik Bakış*, II/3, (Nisan 2008), s. 7.

³ Zahirüddin Muhammed Bâbür, *Bâbürnâme*, (çev. R. Rahmeti Arat), Millî Eğitim Basımevi, İstanbul 1970, s. 505; Bharatiya Vidya Bhavan, *The Delhi Sultanate*, (ed. Ramesh Chandra Majumdar), Printed in India, Bombay 1960, s. 116-148; Peter Jackson, *The Delhi Sultanate A Political and Military History*, Cambridge University Press, Cambridge 1999, s. 18-263-322; Michael H. Fisher, *Bâbürlüler: Hindistan'da Bir Türk İmparatorluğu*, (çev. M. Fatih Çalışır), Kronik Yayıncılık, İstanbul 2020, s. 88; Fernand Grenard, *Bâbür*, (çev. Fazıl Anlayışlı), Dorlion Yayınları, Ankara 2022, s. 147; Jean Paul Roux, *Bâbür: Büyük Moğolların Tarihi*, (çev. Lale Arslan Özcan), Kabalıcı Yayınevi, İstanbul 2008, s. 328-331.

⁴ Naimur Rahman Farooqi, *Bâbürlü-Osmanlı İlişkileri*, (çev. Mehmet Akif Erdoğan), Selenge Yayınevi, İstanbul 2023, s. 32; Azmi Özcan, "Osmanlı-Babürlü Devleti Arasındaki İlişkiler", *Türkler*, Cilt 8, Ankara 2002, s. 761-762; Azmi Özcan, "Osmanlılarla Bâbürlüler Arasındaki İlişkilere Dair", *Hindistan ve Türk Tarihi-Kültürü Araştırmaları*, (ed. H. Hilal Şahin), Bilge Kültür-Sanat Yayınları, İstanbul 2020, s. 143.

(ATAD)

Tarihçiler, Osmanlı ve Bâbürlü ilişkilerinin resmi manada uzun süre kopuk kalmasının nedenini ise Bâbürlülerin atası Timur'un 1402'de yapılan Ankara Savaşı'nda Osmanlı'yı mağlup etmesinden dolayı karşılıklı isteksizliğin meydana gelmesine bağlamışlardır.⁵ Zira Bâbürlüler bu zaferden ötürü İslam aleminin asıl temsilcilerinin kendileri olduğu iddiasıyla kişisel unvanlarının yanına "Halife-i Zaman" unvanını da ekletmişler ve Timur'un neslinden olmakla iftihar ederek kendilerini Osmanlılardan üstün görmüşlerdir.⁶ Bâbürlülerin Osmanlılarla diplomatik olarak ilk resmi ilişkisi Şah Cihan'ın (1628-1658) tahta çıkışıyla başlamış ve bu sırada Bâbürlü tahtında hak iddia eden yeğeni Baysungur'un destek aramak amacıyla İstanbul'a gelişi de bu iki devlet arasında ki ilişkilere gayriresmi de olsa farklı bir boyut kazandırmıştır.⁷ Nitekim Osmanlı sarayında Padişah IV. Murad ve Baysungur'un birbirlerine karşı tutumu, Ankara Savaşı'ndan beri devam edegelen psikolojik manada üstün görünme çabalarına bir yenisini eklemiştir.

1. Şehzade Baysungur'un Hindistan Yılları

1.1. Çocukluğu

Şehzade Baysungur (d.1604-ö.1635), Bâbür İmparatorluğu'nun üçüncü hükümdarı Ekber Şah'ın (1556-1605) üç evladından en küçüğü ve 1599-1605

---

⁵ Azmi Özcan, *Pan-İslamizm, Osmanlı Devleti, Hindistan Müslümanları ve İngiltere (1877-1924)*, İSAM, Ankara 2020, s. 26-34; Şahin, "Osmanlı Devleti ile Hindistan Müslümanlarının Tarihî Bağı ve Hindistan Hilafet Hareketi", s. 738.

⁶ Burton Stein, *Hindistan Tarihi*, (çev. Müfit Günay), İnkılap Yayınevi, İstanbul 2021, s. 167; Jim Masselos, *Asya'nın Büyük İmparatorlukları: Pasifik'ten Balkanlara Dünya Tarihine Damga Vuranlar*, (çev. M. Melis Savaş), Kronik Yayıncılık, İstanbul 2021, s. 211; Vedat Meral, "Bâbür İmparatorluğu'nda Padişah Unvanları ve Gazi padişahlar", *Mavi Atlas*, XI/1, (Nisan 2023), s. 55.

⁷ Cihan Oruç, *Şah Cihan Dönemi Babürlü Devletinin Dış Politikası*, Basılmamış Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019, s. 329; Cihan Oruç, "Şah Cihan Döneminde Babürlü-Osmanlı Diplomatik İlişkileri", *Vakanüvis*, II/2, (Kasım 2017), s. 194; Şahin, "Osmanlı Devleti ile Hindistan Müslümanlarının...", s. 738.

yılları arasında ikinci veliahdı olan Danyal Mirza'nın⁸ (d.1572-ö.1605) oğludur.⁹ Babasının vefatından az bir süre önce gözlerini dünyaya açtığı için diğer kardeşleri Tahmuras, Hûşeng ve dört kız kardeşiyle beraber yetim büyümek zorunda kalan Baysungur, çocukluk dönemini, amcası ve aynı zamanda devrin hükümdarı Cihangir Şah'ın (1605-1627) himayesinde geçirdi. Babasının vefatından sonra 2 yaşına kadar Burhân-pûr'da yaşayan Baysungur, 1606'da kardeşleriyle birlikte Cihangir Şah'ın doktoru Mukarreb Han'ın eşliğinde Bâbürlü sarayına getirildi ve Cihangir, burada onları ebeveyn şefkatiyle karşıladı.¹⁰

⁸ Ekber Şah'ın oğullarından üçüncüsüdür. 1572'de Ecmir'deki Şeyh Selim ve Hâce Muiniddin'in müritlerinden Şeyh Danyal Çiştî'nin türbesinde dünyaya gelen Danyal Mirza, babası Ekber tarafından daha beş yaşındayken altı bin, on iki yaşına gelince de yedi binlik mansaba (rütbe) terfi ettirildi. 1591'de Allahâbâd valisi yapıldı. 1599'da Fârûkiler hanedanının hüküm sürdüğü Handeş İmparatorluğu'nun (1370-1601) başkenti Burhân-pûr'u ele geçirince Dekken'deki tüm Babürlü kuvvetleri ve imparatorluk idaresinin başına getirildi ve bu bölgenin sûbedarı (vali) yapıldı. 1605 yılında alkol bağımlılığı nedeniyle hayatını kaybetti. Urdu dilinde şiirler yazdığı için aynı zamanda şair olarak da bilinir. Abdülkadir Bedâûnî, *Münteḥabû't-tevârîḥ*, (nşr. George S. A. Ranking), Atlantic Publishers, New Delhi 1990, s. 143-144; Yılmaz Öztuna, *Devletler ve Hanedanlar: İslam Devletleri*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2005, s. 867-868; John F. Richards, *Babür Türk İmparatorluğu: Tarih, Kültür, Teşkilat*, (çev. Yasin Tekin), Selenge Yayınları, İstanbul 2021, s. 82; Cihangir, *Tarih-i Selim Şah*, (çev. Nevresi Kadim, haz. Fahri Unan), Türk Tarih Kurumu, Ankara 2013, s. 93-94-110-11; Fisher, *Bâbürlüler: Hindistan'da Bir...*, s. 136-212-218-219. Danyal Mirza'nın erkek kardeşi ve Babür İmparatoru Cihangir Şah, hatıratında vefat eden bu kardeşi için şöyle yazmıştır: “Daniyal son derece hoş bir vücuda sahipti, son derece hoş bir tavır ve görünümüne sahipti, filleri ve atları çok severdi. Onun iyi bir fil veya ata sahip olduğunu duyup da ondan almaması mümkün değildi. Hintçe şarkılar söylerdi ve ara sıra Hindistan halkının dilinde doğru deyimlerle şiirler yazardı ki bu da fena değildi.” Jahangir, *The Tūzuk-i Jahāngīrī or Memoirs of Jahāngīr*, (çev. Alexander Rogers, ed. Henry Beveridge), Royal Asiatic Society, London 1909, s. 36.

⁹ Öztuna, *Devletler ve Hanedanlar: İslam Devletleri*, s. 868; Jahangir, *The Tūzuk-i Jahāngīrī...*, s. 75. Danyal Mirza'nın yedi eşi olduğundan ve Babürlü kroniklerinde açıkça belirtilmediğinden dolayı burada Baysungur'un annesinin kim olduğu konusunda net bir bilgi veremiyoruz.

¹⁰ Francis Gladwin, *The History of Jahangir*, (ed. Rao Bahadur ve K. V. Rangasvami), Publishers B. G Paul C. G., Madras 1930, s. 35.

Cihangir, erkek kardeşinin çocuklarının gelişini, kendi hatıratı *Tüzük-i Cihangiri*'de şu sözlerle ifade etmiştir: “*Mukarreb Han'ın getirdiği Danyal'ın çocuklarını gördüm; üç oğlu ve dört kızı vardı. Oğlanlar Tahmuras, Baysungur ve Hûşeng isimlerini taşıyordu. Kimsenin mümkün olduğunu düşünmediği bir nezaket ve şefkati bu çocuklara gösterdim. En büyükleri olan Tahmuras'ın her zaman yanımda olmasına karar verdim, diğerleri ise kendi kız kardeşlerimin sorumluluğuna verildi.*”¹¹

1.2. Vaftiz Edilişi

Ekber Şah'ın saltanatı sırasında olduğu gibi,¹² Cihangir'in hükümdarlığının başlangıcında da Cizvit misyonerleri Hindistan'da faaliyetlerine devam ediyor, Hristiyanlığı yayma konusunda Lahor ve Agra başta olmak üzere bazı şehirlerde insanların kendi dinlerini benimsemeye başlamasıyla ilerleme kaydediyorlardı. Öte yandan misyonerlere babasından daha dostça yaklaştığı için Cihangir'in kendisinin de din değiştirebileceğine dair umutlar bile vardı.¹³ Nitekim Temmuz 1610'da Cihangir, iki Cizvit rahibi olan Peder Jerome Xavier ve Emmanuel Pinheiro'yu Agra'daki sarayına çağırıldı.¹⁴

Cihangir bu çağrısıyla kişisel niyeti ne olursa olsun, ölen kardeşi Danyal'ın oğulları olan yeğenleri Baysungur, Tahmuras ve Hûşeng'in Peder Corsi

---

¹¹ Jahangir, *The Tüzük-i Jahāngīrī...*, s. 75.

¹² Hatta 1580 yılında ilk defa Rodolfo Acquaviva ve Baba Monserrati'nin başkanlığında bir misyoner heyeti o zamanki Babürlü başkenti Fetihpûr Sikri'ye gelerek Ekber Şah'ı ziyaret eder. Kendilerinden Hristiyanlık hakkında bilgiler alan Ekber, Cizvitlerle Teslis, Hz. İsa, Hz. İsa'nın vefatı, Hz. Muhammed, Kur'an-ı Kerim, ölüm, yeniden dirilme ve hesap günü gibi konuları tartışır ve bu dine davet taleplerini geri çevirir. Ancak onların, ülkesinde istedikleri kadar kilise açmalarına izin verir. Bkz. H. Hilal Şahin, *Hindistan'da Türk Rönesansı: Ekber Şah ve Dini İlahi'si*, Selenge Yayınevi, İstanbul 2020, s. 166-167; Avril Ann Powell, *Muslims and Missionaries in Pre-Mutiny India*, Curzon Press, Londra 1993, s. 17; Saiyid Athar Abbas Rizvi, *Religious and Intellectual History of the Muslims Akbar's Reign*, Delhi Press, New Delhi 1975, s. 131-137; Fernão Guerreiro, *Akbar And The Jesuits*, (çev. C. H. Payne), New York 1926, s. 40.

¹³ Fernão Guerreiro, *Jahangir And The Jesuits*, (çev. C. H. Payne), George Routledge And Sons Ltd, London 1930, s. xviii; Edward Maclagan, *The Jesuits And The Great Mogul*, Burns Oates & Washbourne Ltd, London 1932, s. 72.

¹⁴ Abraham Eraly, *The Mughal Throne: The Saga of India's Great Emperors*, Penguin Books, London 2004, s. 302; Maclagan, *The Jesuits And...*, s. 72.

tarafından Hıristiyan dininde eğitilmelerini ve ardından Peder Xavier tarafından alenen vaftiz edilmelerini emretmek veya buna izin vermek gibi olağanüstü bir adım attı. Bazıları, amacın şehzadeler için iyi mevkide Portekizli eşler elde etmek ve onlar aracılığıyla Cihangir'in kendi hanedanına iyi mevkide Portekizli kadınlar sokmak olduğunu iddia etti. Bazıları da Cihangir'in (ya da onu teşvik eden oğlu Hürrem'in) vaftiz edilmelerini teşvik ederken, şehzadelerin tahta geçme ihtimalini ortadan kaldırma arzusuyla hareket ettiğini iddia etti. Zira Sarayda bulunan Doğu Hindistan Şirketi temsilcisi Sör William Hawkins, Cihangir'in din değiştirmeye sadece yeğenlerinin Müslüman soylular arasında sahip olabileceği desteği azaltmak için izin verdiğiğine, aksi takdirde kendi soyunun tahta geçmesini zorlaştıracığına inanıyordu.¹⁵

Cihangir'in bu emrinden Cizvitlerin kendileri de ilk başta kuşkuluydu. Zira o sırada bir elçilik heyeti Goa'ya doğru yola çıkmak üzereydi ve bu hareketin Portekiz hükümetini etkilemek amacıyla yapılmış olabileceği düşüncesi hakimdi. Ancak gerekli değerlendirmeyi yaptıktan sonra, imparator hakkındaki bilgilerine dayanarak, onun bu adımı inançlarına karşı gerçek bir iyi niyetle ve gelecekte kendi dinine döneceğinin bir işareti olarak attığı sonucuna varmakta haklı olduklarına karar verdiler. Neticede rahipler Cihangir'in huzuruna çıktıklarında o, Danyal'ın oğullarını çağırdı ve rahiplere çocukları yanlarına alıp Hıristiyan yapmalarının uygun olup olmayacağını sordu. Daha sonra çocuklar eğitim için Peder Corsi'ye teslim edildi ve birkaç hafta sonra Cihangir, Peder Pinheiro Goa'ya dönmeden önce çocukların vaftiz edilmeleri için ısrar etti. Rahipler de Cihangir'in bu ısrarlı tavrı karşısında coşku içinde dizlerinin üzerine çöküp ayaklarını öptüler, o da güler yüzle onların omuzlarını okşadı.¹⁶

Üç aylık bir hazırlık döneminden sonra şehzadelerin vaftize hazır oldukları ilan edildi. Hüşeng, ağabeyleri Tahmuras ve Baysungur, Ekber'in kardeşi Mirza Muhammed Hakim'in torunu olan dördüncü bir prensle birlikte, Agra'daki Hıristiyanların önderliğinde kaleden Ekber'in Kilisesi'ne doğru görkemli bir geçit törenine katıldılar. Prensler, boyunlarına altın haçlar asılmış Portekiz

---

¹⁵ Royina Grewal, *In The Shadow of The Taj: A Portrait of Agra*, Penguin Books, New Delhi 2007, s. 117; Samuel Purchas, *Hakluytus Posthumus or Purchas His Pilgrimes*, Macmillan And Co. Ltd., London 1905, s. 47; Harbans Mukhia, *Mughals of India*, Cambridge University Press, Cambridge 2008, s. 20.

¹⁶ Grewal, *In The Shadow of The Taj...*, s. 117; Maclagan, *The Jesuits And...*, s. 72.

soyluları gibi giyinmiş, cömertçe süslenmiş fillere bindiler. Elllerinde mumlar ve tütsü bulutları arasında yürüyerek içeri girdiklerinde kilisenin çanları çaldı. Rahip tarafından Farsça söylenen vaftiz yeminlerini tekrarladılar ve başlarına vaftiz suyu serpildi. Sonunda onlara Portekizce isimler verildi ve Baysungur'un adı Don Carlo olarak değiştirildi. Hûşeng, Tahmuras, ve dördüncü şehzadeye sırasıyla Don Henrico, Don Philippe ve Don Duarte isimleri verildi.¹⁷ Ancak, bu din değiştirme geçici olmuştur. Nitekim dört yıl sonra (muhtemelen Cihangir'in tahta geçmesiyle ilgili korkular hafifledikten sonra) şehzadeler İslamiyet'e geri döndüler.¹⁸

1.3. Hindistan'dan Kaçışı

Cihangir 1627 yılının Ekim ayında hastalıktan öldü. Baş eşi Nur Cihan, tahtın en sevdiği varisi olan Cihangir'in en küçük oğlu (aynı zamanda damadı) Şehriyar Mirza'ya hemen haber gönderdi.¹⁹ Şehriyar Lahor'da kendisini hükümdar ilan etti ve şehir hazinesine el koyarak, bağlılıklarını kazanmak için orduya ve soylulara dağıttı.²⁰ Baysungur, kardeşleri Tahmuras ve Hûşeng ile birlikte şehzadeyi desteklediklerini ilan etti ve Baysungur Şehriyar'ın Sultan Sipehsâlâr'ı (başkomutan) olarak atandı.²¹

Aynı zamanda Nur Cihan'ın kardeşi ve Şah Cihan'ın kayınpederi olan Asaf Han, o sırada Dekken'de bulunan Şah Cihan'a imparatorun ölüm haberini götürdü.

---

¹⁷ Ellison Banks Findly, *Nur Jahan: Empress of Mughal India*, Oxford University Press, New York 1993, s. 201; Grewal, *In The Shadow of The Taj...*, s. 117.

¹⁸ Michael Alexander, *Delhi And Agra: A Traveller's Reader*, Brown Book Group, London 2018, s. 26; William Foster, *Early Travels in India, 1583-1619*, Oxford University Press, London 1921; Findly, *Nur Jahan...*, s. 201.

¹⁹ Nur Cihan Begüm, Cihangir Şah'tan önceki evliliğinden olan kızı Ladili Begüm'ü Şehzade Şehriyar ile evlendirmiş ve böylece Cihangir Şah'tan sonra boşalacak tahta damadının geçmesini istemiştir. Bkz. Sevilay Karataş Yozgat ve Canan Kuş Büyüktaş, "Babürlülerde Harem ve Purdah Uygulamaları Çerçevesinde Nur Cihan Begüm", *Sosyal & Beşerî Bilimlerde Araştırma ve Değerlendirmeler*, III, (ed. Salih Batal), Gece Kitaplığı, Ankara 2022, s. 2019-221; Jahangir, *The Tüzuk-i Jahāngiri...*, s. 219-221.

²⁰ Stephen Meredyth Edwardes ve Herbert Leonard Offley Garrett, *Mughal Rule in India*, Atlantic Publishers & Dist, Delhi 1956, s. 68.

²¹ Beni Prasad, "The Accession of Shah Jehan", *Journal of Indian History*, II/2, (1922), s. 15; Oruç, *Şah Cihan Dönemi...*, s. 61.

Asaf Han, Dekken'den geri dönerken Şah Cihan'ın verasetini korumak için, merhum Hüsrev Mirza'nın oğlu ve Hüşeng'in kayınbiraderi Dâver Bahş'ı (saltanatı 1627-28) geçici imparator olarak atadı.²² Asaf Han ordularını Lahor'a doğru yönlendirirken, Şehriyar da Baysungur komutasındaki birliklerini onları karşılamak üzere Ravi Nehri üzerinden gönderdi. Ancak Baysungur'un askerleri onlara karşı koyamadı ve tek bir hücumdan sonra yenildiler. Şehriyar Lahor kalesine çekildi, ancak kendi adamları tarafından ihanete uğradı ve saygı göstermesi için Dâver Bahş'ın huzuruna çıkarıldı, kısa süre sonra da kör edildi.²³ Şah Cihan Lahor'daki olayları haber aldığı anda, Asaf Han'a hanedan mensubu olan esirlerin idam edilmesi emrini içeren şu buyruğu gönderdi: “*Hüsrev'in oğlu Dâver Bahş ve işe yaramaz kardeşi (Şehriyar) ve Prens Daniyal'in oğullarının hepsi dünyadan gönderilirse iyi olur.*”²⁴

Şah Cihan infazları gerçekleştirmesi için Raz Bahadur adında bir suikastçı gönderdi. Hüşeng, Tahmuras, Şehriyar, Dâver ve Dâver'in küçük kardeşi Garşasp 2 Şubat 1628 gecesi başları kesilerek öldürüldü. Böylece Hintli tarihçilerin Şah Cihan'a atıfla söyledikleri gibi, “*varoluşun çiçek tarhu, hayatlarının yabani otlarından ve çöplerinden temizlendi*” ve daha sonra kesik başlar Agra'daki Şah Cihan'a getirildi.²⁵ Bâbürlü tahtına talip olan Şehzade Baysungur ise canını kurtararak destek aramak için önce İran'a, oradan da İstanbul'a kaçtı.²⁶

---

²² Radhey Shyam Chaurasia, *History of Medieval India: From 1000 A.D. to 1707 A.D.*, Atlantic Publishers & Dist, New Delhi 2022, s. 243; Banarsi Prasad Saksena, *History of Shahjahan of Dihli*, The Indian Press, Allahabad 1932, s. 59; Fisher, *Bâbürlüler: Hindistan'da Bir...*, s. 247; Oruç, *Şah Cihan Dönemi...*, s. 60-62.

²³ Shah Nawaz Khan ve Abdül Hayy, *Measir-ül-Umera*, (çev. Henry Beveridge), Mehra Offset Press, New Delhi 1979 s. 152-290; Saksena, *History of Shahjahan...*, s. 58.

²⁴ Edwardes ve Garrett, *Mughal Rule...*, s. 69.

²⁵ Heinrich Blochmann, *Contributions to The Chronology of The Reigns of Timur and His Descendants up to Shahjahan*, Baptist Mission Press, Bengal 1869, s. 218; Balaji Sadasivan, *The Dancing Girl: A History of Early India*, Institute of Southeast Asian Studies, Singapur 2011, s. 302; Maclagan, *The Jesuits And...*, s. 74.

²⁶ Babürlü kroniklerine göre ise Baysungur, Lahor yakınlarındaki yenilgisinden sonra Kalas'a (Bedahşan veya Gülkünde) kaçmış ve orada ölmüştür. Ancak bilinmeyen bir kişi onun adını alarak Belh'e gitmiş ve burada nazik bir şekilde karşılanmıştır. Hatta Belh hükümdarı Nazır Muhammed Han bir keresinde onu ailesinden biriyle evlendirmeyi bile düşünmüş, ancak iyi niyetinden şüphelenerek böyle bir adım atmaktan kaçınmıştır. Bu

2. Şehzade Baysungur'un İstanbul Yılları

2.1. İstanbul'a Gelişi

Bâbürlü şehzadesi Baysungur, Hindistan'da yaşanan veraset savaşı neticesinde hileye düşmeyip canını kurtarabilen tek kişi olarak bazı maiyetiyle beraber amcası ve yeni Bâbürlü imparatoru Şah Cihan'a karşı askeri destek bulabilmek amacıyla önce İran'a sığındı. Ancak, burada dönemin İran hükümdarı Şah Safî (1629-1642) ile görüşme şansı bulamayınca herhangi bir destek elde edemedi. İran'da bir müddet kaldıktan sonra Osmanlı Devleti'nden yardım almak ümidiyle buradan Bağdat'a, oradan da Anadolu'ya gelerek 1632'de Osmanlı payitahtı İstanbul'a ulaştı. İstanbul'a ulaşınca kendisine Üsküdar'da iki yıl boyunca ikamet edeceği bir yer tahsis edildi.²⁷ Böylece Şehzade Baysungur'un İstanbul'a gelişiyle birlikte gayri resmi de olsa Osmanlı-Bâbürlü diplomatik ilişkilerinde yeni bir sayfa açılmış oldu.

2.2. Osmanlı Sarayındaki Tutumu ve Padişah IV. Murad ile Görüşmesi

İstanbul'a yerleştikten bir süre sonra hak iddia ettiği Bâbürlü tahtına oturabilmek amacıyla asker ve para yardımı talebinde bulunmak için Osmanlı sarayına giden

---

sahtekâr kişi daha sonra Belh'ten İran'a gitmiş ve Şah onu görmese de onun için görkemli eğlenceler düzenlenmiştir. İran'dan Bağdat ve Türkiye'ye seyahat ettikten sonra Tatta'ya ulaşmış, burada da Vali Devlet Han'a iddialarını iletmıştır. Ancak burada hapsedilip mahkemeye gönderilince Vakkas Hacı adında birisi onu tanımış ve bunun üzerine 1636 yılında idam edilmesine karar verilmiştir. Bkz. Inayat Khan, *Shah Jahan Nama*, (ed. W. E. Begley), Delhi 1990, s. 191; Abdulhamid Lahuri, *Padişahname*, College Press, Kalküta 1867, s. 206-207; Muhammed Salih Kanbu, *Amal-i-Şâlih or Şah Jahañ nāmāh*, Asiatic Society of Bengal, Kalküta 1912, s. 166-168; Saksena, *History of Shahjahan...*, s. 125. İngiliz Seyyah Peter Mundy ise bu hususta Baysungur için şöyle der, "Baysungur, hayatından endişe ederek (Şah Cihan'ın tahta geçmesiyle) Tartarya'ya [Türkistan'a] kaçtı. Tartarya, Agra'nın 600 kilometre kuzeyindeki Kabil'in biraz ötesindeki Babürlü topraklarına bitişiktir. Baysungur'un bura kralının kızıyla evlendiği söyleniyor ve bir söylentiye göre Şah Cihan'a karşı yardım edecek." Bkz. Peter Mundy, *The Travels of Peter Mundy in Europe And Asia 1608-1667*, The Hakluyt Society, London 1914, s. 165.

²⁷ Naima, *Tarih-i Naima: Ravzatü'l-Hüseyn Fi Hülasati Ahbari'l Hafikayn*, (haz. Mehmet İşpirlî), Zuhuri Danışman Yayınevi, İstanbul 1968, s. 1260;

(ATAD)

Bâbürlü şehzadesi Baysungur, Osmanlı padişahı IV. Murad tarafından hoş karşılanıp büyük bir ikram gördü. Ancak, Osmanlı tarihçilerinin kaydettiğine göre Baysungur, Osmanlı sarayında görgü kurallarını bilmiyor, garip isteklerde bulunuyor ve Timur'un hanedanından olmakla övünüyordu. Sultan Murat, Baysungur'un bu tutumunu ilk başlarda görmezden gelse de sonraki huzura çıkışlarında ona aynı müsamahayı göstermedi.²⁸

Osmanlı tarihçisi Naima'nın da ifadesine göre Baysungur, Osmanlı padişahı IV. Murad ile görüşmelerinde:

*"Huzurda birkaç defa öğünmüş olmak için (hadımlar, babalarının erkekliği ile öğünür) suretinde dedesi Timur'u anıp Sahipkıran-ı Zaman (devrin mağlûp olmaz hükümdarı) tabirini kullandı. Her geldikçe, arkasında bir hizmetkârı bir ahu postunu beraber getirip daima anı yayıp üzerine otururdu. Bu derece ahmaklık ve bönlüğünü ve hükümdarlar merasimine aykırı yersiz hareketini gördükçe padişah hazretleri ayağa kalkmayıp kıymet vermemelerine sebep oldu."*²⁹

Osmanlı kaynakları, Baysungur'un meclis-i hümâyunda padişahlara gösterilmesi gereken adabı bilmediğini ve Sultan Murad'ın, onun bu hal ve hareketlerinden haberdar olunca bir daha teveccüh göstermediğini ise şöyle nakleder: *"Adını, sülâlesini söylerken kibir ve gururdan dem vurması padişahın hoşuna gitmeyip kendine birkaç yüz halis ayar altın harçlık ihsan olundu. Giderken, Enderun ağalarına ve kapıcılara, baltacılara dağıtıp güya tokgözlülük ile cömertlik gösterdi. Bu hareketi dahi padişahın kulağına erişince sefahatine hükmederek riayet etmez oldular."*³⁰

Nitekim Baysungur'un Osmanlı sarayındaki bu usul bilmez tutum ve davranışları padişah nazarında teveccühsüzlüğe yol açınca, tarihçi Hammer'ın kaydettiğine göre, *"Bu hâller üzerine Sultân Murad, kendisini ayakta karşılamaz oldu"*³¹ ve *"Şah Hurrem (Şah Cihan) bizimle mevalattan dem vurup elçisi hedayayı fahire ile bir iki defa gelip arz-ı hulûsda kusur etmedi; bundan kat'ı nazar ol memalik-i*

---

²⁸ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, Türk Tarih Kurumu, Ankara 1988, s. 264; Yılmaz Öztuna, *Osmanlı Devleti Tarihi*, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2017, s. 284; Öztuna, *Devletler ve Hanedanlar...*, s. 868.

²⁹ Naima, *Tarih-i Naima...*, s. 1263.

³⁰ Naima, *Tarih-i Naima...*, s. 1263.

³¹ Joseph Von Hammer, *Büyük Osmanlı Tarihi*, (çev. Mehmet Ata, Vecdi Bürün, Refik Özdek), Üçdal Neşriyat, İstanbul 1998, s. 175.

ba'ideye bu makule maslahat-ı vahiye için irsali asker ve it'abı leşkerin manası yoktur"³² diyerek, o kadar uzak bir bölgeye Osmanlı ordusunu yardım için gönderemeyeceğini kendisine söyleyip şunu da ilâve etti: "*Elbise verilmiş olsa, onu giyecek vücut nerededir?*"³³

Bu son görüşmenin ardından Naima'nın belirttiğine göre, Bâbürlü şehzadesi Baysungur, Osmanlı sultanı Murad'ın sözlerinden gücümüş ve taleplerinin de kabul görmemesi üzerine huzurdan çıkıp, Osmanlı sarayında bir daha görünmemiştir.³⁴ Osmanlı kaynakları, bu yaşananların ardından Osmanlı Devleti'nden umduğu yardımı almayacağını anlayan ve saraya bir daha uğramayan Baysungur için tafsilatlı bilgi vermez. Yalnızca Naima ve Hammer, Baysungur'un akıbeti için, "*Bazılarının rivayetine göre, derviş olduğu halde vefat etmiş, bazılarının rivayetine göre de yolda giderken, gönderilen adamlar marifetiyle idam edilmiştir*"³⁵ ifadelerini kullanırlar. Diğer kaynaklar ise Baysungur'un 1634 yılında İstanbul'dan ayrıldığını, önce Arabistan'a, oradan da ertesi yıl Hindistan'a döndüğünü. 1635'te ise burada Vali Devlet Han tarafından tutuklanıp Şah Cihan'ın sarayına gönderilerek idam edildiğini yazar.³⁶ Dolayısıyla sürgün hayatı döneminin ardından Hindistan'a dönünce Baysungur da diğer Bâbürlü mirzaları ile aynı kaderi yaşamak zorunda kalmıştır. Ancak bu süre zarfında Osmanlı sarayında olumsuz bir izlenim bıraksa da onun İstanbul'a gelişi ve IV. Murad ile görüşmeleri gayriresmi de olsa Bâbürlü-Osmanlı ilişkilerinin bir hanedan üyesinin girişimiyle yeniden gündeme gelmesine ve bu iki Türk devletinin birbirlerine olan tutumlarının olanak sağlaması bakımından tarihi bir hadise olarak kayıtlara geçmiştir.

---

³² Naima, *Tarih-i Naima...*, s. 1263. Burada IV. Murad'ın bahsini ettiği Babürlü elçisine dair Babürlü kaynaklarında herhangi bir bilgiye rastlanmamıştır. Zira tüm Babürlü vakanüvisleri, Şah Cihan'ın İstanbul'a ilk elçisini 1637 yılında gönderdiği konusunda hemfikirdirler. Yusuf Hikmet Bayur, *Hindistan Tarihi*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1987, s. 197; Farooqi, *Bâbürlü-Osmanlı İlişkileri...*, s. 55.

³³ Hammer, *Büyük Osmanlı Tarihi...*, s. 175; Naima, *Tarih-i Naima...*, s. 1264.

³⁴ Naima, *Tarih-i Naima...*, s. 1264.

³⁵ Naima, *Tarih-i Naima...*, s. 1264-1265; Hammer, *Büyük Osmanlı Tarihi...*, s. 175.

³⁶ Khan ve Hayy, *Measir-ül-Umera...*, s. 468; Mundy, *The Travels of Peter Mundy...*, s. 165; Farooqi, *Bâbürlü-Osmanlı İlişkileri...*, s. 55.

Sonuç

Türk devletleri tarihine bakıldığında hükümdar veliahdı olarak birden çok kişi hayatta ise veraset savaşları genellikle kaçınılmaz olmuş ve neticede askeri ve mali bakımdan kimin eli kuvvetli ise tahtın yeni sahibi de o olmuştur. Dolayısıyla Hindistan'da kurulan ve burada üç asırdan fazla hüküm süren ve bir Türk devleti olan Bâbürlü Devleti tarihi incelendiğinde de veraset savaşlarının neredeyse her dönemde vuku bulduğu görülür. Ayrıca o dönemler için tahta sahip olabilmek amacıyla tahtta hak iddia edenler arasında kardeş de olsa kan dökmek neredeyse bir gelenek halini almıştır. Dolayısıyla Bâbür imparatoru Cihangir Şah'ın vefatıyla birlikte Hindistan'da yeni bir veraset savaşı patlak vermiş ve çalışmamıza konu olan Şehzade Baysungur da bu savaşın bir parçası olmak mecburiyetinde kalmıştır.

Diğer taraftan Bâbürlü Devleti özelinde bir hanedan üyesinin, yaşanan bu veraset savaşları neticesinde bir başka ülkeye iltica etmesi tarihte nadir rastlanılan hadiselerden biri olmuştur. Böylesi bir durum devletlerarası ilişkiler açısından değerlendirildiğinde ise bir hayli önem arz etmiştir. Zira Bâbürlü şehzadesi Baysungur'un canını kurtararak önce İran'a kaçması, ardından da Osmanlı payitahtı İstanbul'a ulaşması, bu iki çağdaş Türk devletinin tarihsel ikili ilişkilerinin değerlendirilmesine de farklı bir alan oluşturmuştur. Baysungur'un iltica ve yardım talebinin Osmanlı sarayındaki hal ve tutumlarından dolayı bir karşılık göremese de bu ziyaretin özellikle Osmanlıların ilk resmi saray tarihçisi Naima'nın kaydına geçecek kadar önemli sayılması, Bâbürlü-Osmanlı devletleri arasındaki münasebetlerinin tarihine ışık tutması bakımından kıymetlidir. Nitekim bu olayın ardından farklı coğrafyalara ve uzak mesafeye rağmen iki devlet arasında elçilikler düzeyinde karşılıklı ziyaretler ve mektuplaşmalar başlamış, -bu görüşmeler zaman zaman kesintiye uğrasa da- Bâbürlüler tarih sahnesinden çekilene dek devam etmiştir.

Bu çalışmadan çıkarılacak bir başka sonuç ise Bâbürlülerin Timur'un torunları olmaları dolayısıyla kendilerini Osmanlılardan üstün görmeleri meselesidir. 1402'de meydana gelen Ankara Savaşı'nda Timurluların Osmanlıları mağlup ve Osmanlı padişahı Yıldırım Bayezid'i esir etmeleri, Bâbürlü tarihinde hanedan üyeleri için hep bir gurur kaynağı olmuş, hatta bu vesile ile de Müslümanların asıl temsilcilerinin kendileri olduğu savını ileri sürmüşlerdir. Dolayısıyla Şehzade Baysungur'un da Osmanlı sarayında kendisini sürekli atası Timur'u

anıp Sahipkıran-ı tabirini kullanması bunun açık bir örneğidir. Ancak onun bu tavrı Osmanlı padişahı IV. Murad'ın hoşuna gitmemiş, belki de temin edeceği yardımı alamamasının da en önemli sebebi olmuştur.

KAYNAKÇA

- Abdulhamid Lahuri, *Padişahname*, College Press, Kalküta 1867.
- Abdülkadir Bedâûnî, *Müntehabü't-tevârîh*, (nşr. George S. A. Ranking), Atlantic Publishers, New Delhi 1990.
- Alexander, Michael, *Delhi And Agra: A Traveller's Reader*, Brown Book Group, London 2018.
- Bayur, Yusuf Hikmet, *Hindistan Tarihi*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1987.
- Bhavan, Bharatiya Vidya, *The Delhi Sultanate*, (ed. Ramesh Chandra Majumdar), Printed in India, Bombay 1960.
- Blochmann, Heinrich, *Contributions to The Chronology of The Reigns of Timur and His Descendants up to Shahjahan*, Baptist Mission Press, Bengal 1869.
- Chaurasia, Radhey Shyam, *History of Medieval India: From 1000 A.D. to 1707 A.D.*, Atlantic Publishers & Dist, New Delhi 2022.
- Cihangir, *Tarih-i Selim Şah*, (çev. Nevresi Kadim, haz. Fahri Unan), Türk Tarih Kurumu, Ankara 2013.
- Cöhce, Salim, "Büyük Ortadoğu Projesi Bağlamında Hindistan ile Ortadoğu Arasındaki Tarihi Bağlar ve Güncel İlişkiler", *Akademik Bakış*, II/3, (Nisan 2008), s. 65-80.
- Cöhce, Salim, "Türk İstiklal Mücadelesi ve Hindistan", *Tarihte Türk-Hint İlişkileri Sempozyumu: Ankara, 31 Ekim-1 Kasım 2002*, Ankara 2006, s. 127-217.
- Edwardes, Stephen Meredyth ve Garrett, Herbert Leonard Offley, *Mughal Rule in India*, Atlantic Publishers & Dist, Delhi 1956.
- Eraly, Abraham, *The Mughal Throne: The Saga of India's Great Emperors*, Penguin Books, London 2004.
- Farooqi, Naimur Rahman, *Bâbürlü-Osmanlı İlişkileri*, (çev. Mehmet Akif Erdoğan), Selenge Yayınevi, İstanbul, 2023.
- Findly, Ellison Banks, *Nur Jahan: Empress of Mughal India*, Oxford University Press, New York 1993.

- Fisher, Michael H; *Bâbürlüler: Hindistan'da Bir Türk İmparatorluğu*, (çev. M. Fatih Çalışır), Kronik Yayıncılık, İstanbul 2020.
- Foster, William, *Early Travels in India, 1583-1619*, Oxford University Press, London 1921.
- Gladwin, Francis, *The History of Jahangir*, (ed. Rao Bahadur ve K. V. Rangasvami), Publishers B. G Paul C. G., Madras 1930.
- Grenard, Fernand, *Bâbü*, (çev. Fazıl Anlayışlı), Dorlion Yayınları, Ankara 2022.
- Grewal, Royina, *In The Shadow of The Taj: A Portrait of Agra*, Penguin Books, New Delhi 2007.
- Guerreiro, Fernão, *Akbar And The Jesuits*, (çev. C. H. Payne), New York 1926.
- Guerreiro, Fernão, *Jahangir And The Jesuits*, (çev. C. H. Payne), George Routledge And Sons Ltd, London 1930.
- Hammer, Joseph Von, *Büyük Osmanlı Tarihi*, (çev. Mehmet Ata, Vecdi Bürün, Refik Özdek), Üçdal Neşriyat, İstanbul 1998.
- Inayat Khan, *Shah Jahan Nama*, (ed. W. E. Begley), Delhi 1990.
- Jackson, Peter, *The Delhi Sultanate A Political and Military History*, Cambridge University Press, Cambridge 1999.
- Jahangir, *The Tuzuk-i Jahāngīrī or Memoirs of Jahāngīr*, (çev. Alexander Rogers, ed. Henry Beveridge), Royal Asiatic Society, London 1909.
- Karataş Yozgat, Sevilay ve Canan Kuş Büyüktaş, "Bâbürlülerde Harem ve Purdah Uygulamaları Çerçevesinde Nur Cihan Begüm", *Sosyal & Beşerî Bilimlerde Araştırma ve Değerlendirmeler*, III, (ed. Salih Batal), Gece Kitaplığı, Ankara 2022.
- Maclagan, Edward, *The Jesuits And The Great Mogul*, Burns Oates & Washbourne Ltd, London 1932.
- Masselos, Jim, *Asya'nın Büyük İmparatorlukları: Pasifik'ten Balkanlara Dünya Tarihine Damga Vuranlar*, (çev. M. Melis Savaş), Kronik Yayıncılık, İstanbul 2021.
- Meral, Vedat, "Bâbü İmparatorluğu'nda Padişah Unvanları ve Gazi padişahlar", *Mavi Atlas*, XI/1, (Nisan 2023), s. 54-62.
- Muhammed Salih Kanbu, *Amal-i Şālih or Shāh Jahān nāmāh*, Asiatic Society of Bengal, Kalküta 1912.
- Mukhia, Harbans, *Mughals of India*, Cambridge University Press, Cambridge 2008.

- Mundy, Peter, *The Travels of Peter Mundy in Europe And Asia 1608-1667*, The Hakluyt Society, London 1914.
- Naima, *Tarih-i Naima: Ravzatü'l-Hüseyn Fi Hülasati Ahbari'l Hafikayn*, (haz. Mehmet İspirli), Zuhuri Danışman Yayınevi, İstanbul 1968.
- Oruç, Cihan, “Şah Cihan Döneminde Babürlü-Osmanlı Diplomatik İlişkileri”, *Vakanüvis*, II/2, (Kasım 2017), s. 191-215.
- Oruç, Cihan, *Şah Cihan Dönemi Babürlü Devletinin Dış Politikası*, Basılmamış Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.
- Özcan, Azmi, “Osmanlı-Bâbürlü Devleti Arasındaki İlişkiler”, *Türkler*, Cilt 8, Ankara 2002, s. 761-765.
- Özcan, Azmi, “Osmanlılarla Bâbürlüler Arasındaki İlişkilere Dair”, *Hindistan ve Türk Tarihi-Kültürü Araştırmaları*, (ed. H. Hilal Şahin), Bilge Kültür-Sanat Yayınları, İstanbul 2020, s. 142-150.
- Özcan, Azmi, *Pan-İslamizm, Osmanlı Devleti, Hindistan Müslümanları ve İngiltere (1877-1924)*, İSAM, Ankara 2020.
- Öztuna, Yılmaz, *Devletler ve Hanedanlar: İslam Devletleri*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara 2005.
- Öztuna, Yılmaz, *Osmanlı Devleti Tarihi*, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2017.
- Powell, Avril Ann, *Muslims and Missionaries in Pre-Mutiny India*, Curzon Press, Londra 1993.
- Prasad, Beni, “The Accession of Shah Jehan”, *Journal of Indian History*, II/2, (1922), s. 1-19.
- Purchas, Samuel, *Hakluytus Posthumus or Purchas His Pilgrimes*, Macmillan And Co. Ltd., London, 1905.
- Rızvi, Saiyid Athar Abbas, *Religious and Intellectual History of the Muslims Akbar's Reign*, Delhi Press, New Delhi 1975.
- Richards, John F., *Babür Türk İmparatorluğu: Tarih, Kültür, Teşkilat*, (Çev. Yasin Tekin), Selenge Yayınları, İstanbul 2021.
- Roux, Jean Paul, *Babür: Büyük Moğolların Tarihi*, (Çev. Lale Arslan Özcan), Kabalca Yayınevi, İstanbul 2008.
- Sadasivan, Balaji, *The Dancing Girl: A History of Early India*, Institute of Southeast Asian Studies, Singapur 2011.
- Saksena, Banarsi Prasad, *History of Shahjahan of Dihli*, The Indian Press, Allahabad 1932.

- Shahnawaz Khan ve Abdül Hayy, *Measir-ül-Umera*, (çev. Henry Beveridge), Mehra Offset Press, New Delhi 1979.
- Stein, Burton, *Hindistan Tarihi*, (çev. Müfit Günay), İnkılap Yayınevi, İstanbul 2021.
- Şahin, H. Hilal, "Osmanlı Devleti ile Hindistan Müslümanlarının Tarihî Bağı ve Hindistan Hilafet Hareketi", *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, XXIV, (Aralık 2019), s. 731-754.
- Şahin, H. Hilal, "Osmanlı-Hint İlişkilerine Genel Bir Bakış (XV-XVIII. Yüzyıl)", *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*, II/6, (Aralık 2015), s. 59-77.
- Şahin, H. Hilal; *Hindistan'da Türk Rönesansı: Ekber Şah ve Dini İlahi'si*, Selenge Yayınevi, İstanbul 2020.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, *Osmanlı Tarihi*, Türk Tarih Kurumu, Ankara, 1988.
- Zahirüddin Muhammed Bâbü, *Bâbürnâme*, (çev. R. Rahmeti Arat), Millî Eğitim Basımevi, İstanbul 1970.